

Achtergrond Internationaal trein en busvervoer.

Er wordt voor aanwijzing van bevoegde instanties in het kader van het wetsvoorstel quarantaine zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande taken en bevoegdheden voor andere coronagerelateerde maatregelen.

Het voornaamste knelpunt in de aanwijzing van bevoegde instanties voor toezicht en handhaving, betreft de verplichtingen voor personen. Toezicht en handhaving door de ILT op verplichtingen voor personen (avondklok, reizigers, automobilisten) past niet bij de reguliere ILT-taken waarin toezicht en handhaving zijn gericht op bedrijven, vervoerders en inrichtingen.

De politie heeft in het kader van de totstandkoming van het wetsvoorstel quarantaineplicht van meet af aan aangegeven geen taken op zich te kunnen en willen nemen vanwege gebrek aan capaciteit en de omvangrijke taken die de politie al heeft in het kader van de COVID-maatregelen.

Er blijkt voor personencontroles op inreizigers geen andere instantie beschikbaar te zijn die in staat is tot toezicht en handhaving van het voor inreizigers verplichte bezit van een quarantaineverklaring en een negatieve testuitslag.

- Voor luchtvaart en ferries kunnen de KMar en de Veiligheidsregio een toezichthoudende taak uitvoeren m.b.t. reizigersverplichtingen. Dit sluit immers aan bij hun reeds bestaande taken.
- Reizigersverplichtingen in internationaal trein- en busvervoer (verplichte bezit van een quarantaineverklaring en een negatieve testuitslag) zijn nieuwe verplichtingen.
- De vervoerder is nu al verplicht om reizigers te weigeren als deze niet over die documenten beschikken. In de Eurostar, waar een grenscontrole bij instappen bestaat en onderweg niet wordt gestopt, wordt hierop bij het instappen gecontroleerd. In de FLIX-bus wordt ook bij instappen gecontroleerd.
- Voor ICE, Thalys en Internationale NS-treinen is geen ingangscntrole en wordt op tussenstations in- en uitgestapt. Reizigers worden door de vervoerder tijdens de reis en vóór het eerste station in Nederland gecontroleerd.
- Als in internationale treinen een overtreding van de inreiziger wordt geconstateerd, is geen toezichthouder of handhaver aangewezen om de reiziger te beboeten, zoals bij zwartrijden. Op internationale treinen zijn Boa's niet standaard aanwezig. Overtredende reizigers kan slechts vervoer worden geweigerd door hen op de eerste halte in Nederland uit de trein te zetten.
- Om deze inreizigers te kunnen handhaven is een aangewezen toezicht- en handhavende instantie nodig die overtreders kan beboeten. Veiligheidsregio's, KMar en Politie kunnen en willen die taak niet op zich nemen. Drie alternatieven worden nu onderzocht:
  - o Boa's aanwijzen van de NS, zo nodig met extra middelen voor extra personeel: weinig kansrijk door capaciteitsproblemen en geen oplossing voor Thalys, ICE en Eurostar.
  - o KMAR aanwijzen voor trajectcontroles op de treinen: weinig kansrijk door capaciteitsproblemen.
  - o Mobiele teams oprichten onder verantwoordelijkheid van M-VWS die periodieke controles onderweg uitvoeren: zij stappen op het laatste station voor de NL grens op en controleren onderweg reizigers en kunnen deze bij overtreding beboeten.
- Voor eigen vervoer (automobilisten en besloten busvervoer) is geen aangewezen toezichthoudende en handhavende instantie beschikbaar. Hiervoor kunnen alleen periodieke controles door mobiele teams kunnen worden uitgevoerd, waarvoor toezichthouders en handhavers moeten worden aangewezen. Dit vraagt extra capaciteit die VWS moet financieren. RWS en ILT hebben zich bereid verklaart mee te werken, maar kunnen niet als toezichthouder of handhaver worden aangewezen. Dat is een taak die alleen belegd kan worden bij de KMar, politie of Boa's of bij een mobiel team onder verantwoordelijkheid van VWS.

Daarnaast verzetten de FNV en de NS zich tegen de bestaande plicht voor internationaal bus- en treinvervoerders om vervoer alleen aan te bieden als reizigers beschikken over een negatieve testuitslag, waaraan de verplichte quarantaineverklaring wordt toegevoegd.

De naleving door deze internationale trein- en busvervoerders verloopt moeizaam en leidt ook tot weerstanden van reizigers. Over de mate van naleving door vervoerders bestaat nog geen objectieve informatie, mede omdat er nog geen toezichthoudende en handhavingsbevoegde instanties voor die vervoerders zijn aangewezen door M-VWS.

Achtergrond Internationaal trein en busvervoer.

De verplichting voor spoorvervoerders (Thalys, ICE, NS en Eurostar) en internationale busmaatschappijen (FLIX-bus) om alleen personenvervoer aan te bieden aan personen die beschikken over een negatieve testuitslag en een quarantaineverklaring, is uitvoerbaar doordat de vervoerders die verplichting opnemen in hun vervoersvoorwaarden als privaatrechtelijke eis. Op grond daarvan kunnen zij de reiziger weigeren die er niet aan voldoet.

Omdat er (nog) geen toezichthoudende en handhavingsbevoegde instantie is aangewezen, bestaan over de mate naleving van deze verplichting geen andere inzichten dan de informatie van de vervoerders zelf. Zij melden dat naleving moeizaam verloopt omdat het operationeel vervoersproces niet op deze controletaak is ingericht, er geen bekendheid is met de vereiste documenten (vergt training en instructie van medewerkers) en buitenlandse partners zouden ook moeten meewerken, wat nu nog niet of onvoldoende is geregeld.

Alleen voor Eurostar is naleving goed mogelijk omdat daar een sluitende en waterdichte toegang tot de trein is geregeld i.v.m. grenscontroles. Bovendien heeft de Eurostar geen tussenstops. Een dergelijke toegangscontrole is niet mogelijk bij Thalys, ICE en NS-treinen zodat daarin tijdens de reis wordt gecontroleerd. Onwillige of agressieve passagiers zijn een knelpunt. >50% van alle agressie op de trein heeft te maken met controles.

Structureel zijn geen Boa's op internationale treinen aanwezig die handhavend op treden bij overtreding. Als een reiziger uit de trein wordt gezet omdat hem vervoer wordt geweigerd wegens niet naleving van de voorwaarden, voldoen de vervoerders aan hun verplichtingen. Echter, met het wetsvoorstel quarantaineplicht wordt de inreiziger verplicht in quarantaine te gaan en hij dient over een negatieve testuitslag en een quarantaineverklaring te beschikken. Als hij door de vervoerder wordt geweigerd stapt hij in Nederland over op een andere lokale trein en verdwijnt hij vervolgens uit het zicht. Dat probleem kan alleen worden opgelost door de reiziger tijdens de reis te beboeten of, indien hem vervoer wordt geweigerd, aan een handhaver over te dragen.